

**ДОНЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Вченої ради
Донецького ОБЛППО

(протокол № 3 від «24» березня 2026 р.)

Вводиться в дію з «01»квітня 2026 р.

Ректор _____ О. А. Барабанова
Секретар по Донецькому ОБЛППО № 59
(від «24» березня 2026 р.)

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів
закладів загальної середньої освіти, спеціальних закладів загальної
середньої освіти, які здійснюють освітній процес у другому циклі базової
середньої освіти (7-9 клас)**

**«НАВІГАТОР КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОГО СУПРОВОДУ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: РЕАЛІЗАЦІЯ ВИМОГ ДЕРЖАВНОГО
СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ДЛЯ УЧНІВ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ»**

Краматорськ; Київ – 2026

Розробник(и): Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Коваль А.В., завідувач ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти; Лопухіна Т.В., канд. пед. наук, доцент кафедри управління та адміністрування, методист відділу психосоціального, фізичного здоров'я, розвитку особистості та освітньої безбарерності; Скворцова Г.А., методист ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти; Сопільник А.А., методист відділу менеджменту закладів дошкільної, загальної середньої та професійної освіти)

Напрямок підвищення кваліфікації: особливості корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами з урахуванням категорій(типів) особливих освітніх потреб(труднощів)

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів закладів загальної середньої освіти «Особливості корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб(труднощів)» (наказ МОН України від 05.02.2026р. №187).

Термін дії програми: з 01.04.2026 до 01.04.2030 року

Рецензенти:

Колган Тетяна, канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування, проректор з навчальної роботи та економічних питань Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Леонова Мая, директор Костянтинівської спеціальної школи №32 Донецької обласної ради

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Необхідність модернізації змісту підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та логопедів зумовлена трансформацією освітніх стандартів та переходом до категорійної моделі підтримки учнів з особливими освітніми потребами (далі – ООП). У контексті інклюзивної реформи корекційно-розвитковий складник стає ключовим інструментом забезпечення рівного доступу до освіти. Ефективність цього процесу залежить від здатності фахівців працювати в межах міждисциплінарної команди, координуючи зусилля з колегами, фахівцями ІРЦ та батьками. Саме тому розвиток професійних компетентностей педагогів на засадах дитиноцентризму та компетентнісного підходу є критично важливим для якісної реалізації інклюзивного навчання.

Програма підвищення кваліфікації вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів *«Новігатор корекційно-розвиткового супроводу освітнього процесу: реалізація вимог державного стандарту базової середньої освіти для учнів з особливими освітніми потребами»*, розроблена з урахуванням засад державної політики в галузі середньої освіти, вимог чинного законодавства, а саме: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 30.09.2020 № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти», від 30.08.2022 № 972 «Про внесення змін до Державного стандарту базової середньої освіти», професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) від 29.08.2024 № 1225), Методичних рекомендацій щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників, затверджених наказом МОН від 13.10.2025 № 1349.

Цільова група: вчителі-дефектологи та вчителі-логопеди закладів загальної середньої освіти, спеціальних закладів загальної середньої освіти (школи), які провадять корекційно-розвиткову роботу з учнями з особливими освітніми потребами.

Обсяг (тривалість): 30 год /1 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми: немає.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток та вдосконалення професійних компетентностей вчителів-дефектологів та вчителів-логопедів, які в закладах загальної середньої освіти провадять корекційно-розвиткову роботу з учнями з ООП з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів).

Завдання підвищення кваліфікації:

- ознайомити із сучасними методиками й технологіями корекційно-розвиткової роботи;
- розширити та поглибити знання щодо організації корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) у закладах загальної середньої освіти (другий цикл базової середньої освіти) відповідно до державної політики та нормативно-правових актів;
- сприяти розвитку професійних умінь планування корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) відповідно до індивідуальної програми розвитку та вимог Державного стандарту базової середньої освіти;
- удосконалити практичні навички створення безпечного, здорового, інклюзивного та/або спеціального освітнього середовища, добору та застосування адаптацій та/або модифікацій змісту освітніх компонентів освітньої програми з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб здобувачів освіти;
- підвищити здатність до аналізу ефективності корекційно-розвиткової роботи, її результатів;
- сприяти професійному зростанню педагогів, підвищенню їхньої готовності до роботи з учнями з ООП в умовах реформування базової середньої освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться інформаційно-цифрова компетентність (А3), психологічна компетентність (Б1), компетентність педагогічного партнерства (Б3), інклюзивна компетентність (В1), здатність до навчання впродовж життя (Д1).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами навчання слухачі оволодіють **знаннями про:**

- інноваційні методики корекційно-розвиткової роботи;
- особливості планування діяльності з оцінювання за групами результатів навчання;
- можливості застосування цифрових технологій у роботі вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда (інтерактивні платформи, мобільні додатки, онлайн-ресурси);
- психолого-педагогічні засади взаємодії з дітьми, батьками та командою супроводу роботи з учнями з ООП в умовах реформування базової середньої освіти.

За результатами навчання слухачі набудуть (удосконалять) **уміння, навички та способи діяльності:**

- застосування сучасних корекційних методик у роботі зі здобувачами освіти з різними типами порушень розвитку;

- визначення відповідності результатів навчальних досягнень учнівства з обов'язковими / очікуваними результатами навчання відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти;

- використання цифрових інструментів для діагностики, корекції та моніторингу прогресу учнів/учениць з ООП;

- аналізу динаміки розвитку та фіксації результатів корекційної роботи.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах об'єктивності, прозорості та відповідності очікуваним результатам навчання.

Результати навчання оцінюються за 100-бальною системою.

Поточне оцінювання: передбачає аналіз виконання практичних завдань під час опрацювання модулів:

1. Практичне завдання №1 (після опрацювання модуля 1 тема 1.1).

Критерії оцінювання виконання завдання

№	Критерій оцінювання	Параметри оцінки	Макс. бали
1	Нормативна грамотність	Точність посилань на Порядок організації інклюзивного навчання, ІПР та інші нормативні документи. Правильне визначення об'єкта моніторингу (динаміка мовленнєвого розвитку).	30
2	Розуміння процедур моніторингу	Чітке розмежування оцінки навчальних досягнень і динаміки подолання мовленнєвого порушення. Вміння обґрунтувати періодичність перегляду ІПР.	25
3	Обґрунтування корекційних рішень	Аргументація щодо фокусування на конкретних показниках (специфічні помилки, самоконтроль, мовленнєві навички) та вибір методів моніторингу.	20
4	Професійна рефлексія	Вміння співвіднести теоретичні підходи та нормативні вимоги з практичною діяльністю педагога (корекційна робота, ІПР).	15
5	Культура оформлення та термінологія	Лаконічність, відсутність фактичних помилок, використання фахової термінології («ІПР», «корекційно-розвиткова робота», «моніторинг динаміки розвитку»).	10
РАЗОМ			100

Шкала характеристик виконання завдання

90–100 балів (відмінно) Слухач/слухачка виявив(ла) високий рівень обізнаності у нормативно-правовому полі інклюзивного навчання. Відповіді

містять точні посилання на Порядок організації інклюзивного навчання та інші нормативні документи. Чітко визначено об'єкти моніторингу та фокус корекційно-розвиткової роботи. Професійна функція педагога обґрунтована через призму специфіки роботи з учнями з ООП.

75–89 балів (добре) Завдання виконано в повному обсязі. Слухач(ка) орієнтується у нормативній базі, але деякі аспекти моніторингу або обґрунтування вибору показників описані узагальнено. Визначення динаміки розвитку учня наведено коректно, проте аналіз практичних результатів дещо поверхневий.

60–74 балів (задовільно) Робота має репродуктивний характер (переказ норм без глибокого аналізу). Допущені неточності у визначенні показників моніторингу або процедур ІІР. Зв'язок із нормативними документами та практичною діяльністю педагога описаний формально.

0–59 балів (не зараховано) Завдання виконано фрагментарно. Відсутні посилання на ключові нормативні акти. Слухач(ка) не розрізняє оцінку навчальних досягнень та динаміки мовленнєвого розвитку. Професійна термінологія вживається некоректно або відсутня.

2. Практичне завдання №2 (після опрацювання модуля 1 теми 1.2)

Критерії оцінювання виконання завдання

№	Критерій оцінювання	Параметри оцінки	Макс. бали
1	Коректність визначення освітніх труднощів учнів	Чітко визначено особливості розвитку та освітні труднощі учнів відповідної категорії ООП	25
2	Визначення напрямів корекційно-розвиткової роботи	Правильно визначено напрями корекційної підтримки відповідно до потреб учнів	25
3	Обґрунтованість добору методів або програм	Запропоновані методи корекційної роботи відповідають категорії ООП та мають практичну доцільність	35
4	Практична спрямованість та оформлення роботи	Робота структурована, логічна, дотримано академічного стилю, подано практичні рекомендації	15
РАЗОМ			100

Шкала характеристик виконання завдання

90–100 балів (відмінно) Завдання виконано повно і аргументовано. Чітко визначено освітні труднощі учнів, логічно підбрано напрями корекційної роботи та відповідні методи. Подані практичні рекомендації для педагогічної діяльності.

75–89 балів (добре) Завдання виконано правильно, але окремі аспекти подано узагальнено. Методи корекційної роботи визначено правильно, проте рекомендації потребують більшої конкретизації.

60–74 бали (задовільно) Аналіз поверховий. Освітні труднощі або методи корекційної роботи визначено частково. Практичні рекомендації подані загально.

0–59 балів (незараховано) Завдання виконано частково або не відповідає темі. Відсутній аналіз освітніх труднощів або не визначено методи корекційної роботи.

3. Практичне завдання №3 (після опрацювання модуля 1 теми 1.3) Критерії оцінювання виконання завдання

№	Критерій оцінювання	Параметри оцінки	Макс. бали
1	Нормативна грамотність	Точність посилань на Постанову КМУ №957 та інші нормативні документи. Правильне визначення категорії освітніх труднощів.	30
2	Розуміння рівня підтримки	Обґрунтований вибір рівня підтримки (1–5) з урахуванням потреб учня та рекомендацій нормативних документів.	25
3	Обґрунтування адаптацій	Коректне визначення допустимих адаптацій навчальної програми та обмеження модифікацій змісту.	20
4	Професійна рефлексія	Вміння поєднати нормативні вимоги та практичну педагогічну діяльність у висновках та рекомендаціях.	15
5	Культура оформлення та термінологія	Лаконічність, правильне використання фахової термінології («ІПР», «адаптація», «рівень підтримки») та відсутність фактичних помилок.	10
РАЗОМ			100

Шкала характеристик виконання завдання

90–100 балів (відмінно) Слухач/слухачка демонструє високий рівень нормативної та практичної компетентності. Відповіді містять точні посилання на нормативні документи, чітко визначено категорію освітніх труднощів, рівень підтримки та допустимі адаптації. Професійна рефлексія показує розуміння балансу між адаптаціями та змістом програми.

75–89 балів (добре) Завдання виконано повністю. Невеликі неточності у посиланнях на нормативні документи або описі адаптацій, але основні висновки правильні. Обґрунтування вибору рівня підтримки та категорії освітніх труднощів подано логічно.

60–74 балів (задовільно) Робота має переважно репродуктивний характер, частково переказані норми без глибокого аналізу. Можливі неточності у визначенні категорії, рівня підтримки або адаптацій. Професійна рефлексія слабо пов'язана з практичною діяльністю.

0–59 балів (не зараховано) Завдання виконано фрагментарно. Відсутні або некоректні посилання на нормативні документи, неправильно визначено

категорію освітніх труднощів та рівень підтримки. Адаптації і рекомендації сформульовані некоректно або відсутні.

4. Практичне завдання 4 (після опрацювання модуля 2 теми 2.1)

Критерії оцінювання виконання практичної роботи.

№	Критерій	Розширені параметри оцінювання	Макс. бали
1	Визначення мети та напрямку діагностики	Чітко сформульовано мету обстеження; визначено конкретний напрям діагностики (мовленнєвий розвиток, пізнавальні процеси, сенсорний розвиток тощо); обґрунтовано доцільність вибору напрямку обстеження з урахуванням особливостей розвитку учнів з ООП; простежується зв'язок між метою обстеження та запропонованими завданнями.	20
2	Якість і змістовність розробленого дидактичного матеріалу	Дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям та можливостям учнів з ООП; завдання є зрозумілими, логічно побудованими та спрямованими на виявлення певних особливостей розвитку; матеріал має практичну цінність і може бути використаний у роботі вчителя-логопеда або вчителя-дефектолога; завдання сприяють активізації мовленнєвої, пізнавальної або сенсорної діяльності учня; забезпечено різноманітність завдань (картки, ілюстрації, вправи, запитання тощо).	30
3	Методичне обґрунтування проведення обстеження	Описано процедуру використання дидактичного матеріалу під час обстеження; наведено чітку інструкцію для учня; визначено послідовність виконання завдань; передбачено способи фіксації результатів; окреслено критерії або орієнтовні показники оцінювання відповідей учня; пояснено, які саме особливості розвитку можна виявити за допомогою запропонованого матеріалу.	20
4	Пропозиції щодо подальшої корекційно-розвиткової роботи	На основі результатів діагностики запропоновано конкретні напрями корекційно-розвиткової роботи; визначено можливі види вправ або занять для розвитку відповідних навичок; показано зв'язок між результатами обстеження та подальшим плануванням роботи; враховано індивідуальні потреби учня та можливості міждисциплінарної взаємодії фахівців.	20
5	Логічність, структура та культура оформлення роботи	Робота має чітку структуру (мета, опис матеріалу, процедура обстеження, висновки); інформацію подано послідовно та логічно; використано професійну педагогічну та логопедичну термінологію; дотримано норм академічного письма; матеріал викладено грамотно, зрозуміло та структуровано.	10
РАЗОМ			100

Шкала характеристик виконання завдання

90–100 балів (відмінно) Робота демонструє глибоке розуміння особливостей діагностики розвитку учнів з ООП. Дидактичний матеріал є

змістовним, методично обґрунтованим і повністю відповідає меті обстеження. Завдання різноманітні, логічно побудовані та придатні для практичного використання в роботі вчителя-логопеда або вчителя-дефектолога. Чітко описано процедуру проведення обстеження та способи оцінювання результатів. Запропоновані напрями корекційно-розвиткової роботи є конкретними, доцільними та пов'язаними з результатами діагностики.

75–89 балів (добре) Робота загалом відповідає вимогам. Дидактичний матеріал є доцільним і може використовуватися в практичній діяльності, однак окремі завдання або пояснення мають узагальнений характер. Процедуру проведення обстеження описано, але деякі методичні аспекти розкрито не повністю. Пропозиції щодо корекційної роботи подано, проте вони потребують більшої конкретизації.

60–74 бали (задовільно) Робота містить загальний опис дидактичного матеріалу та обстеження, але недостатньо розкрито його методичне обґрунтування. Завдання частково відповідають меті діагностики або є недостатньо різноманітними. Опис процедури обстеження та подальшої корекційної роботи подано поверхово.

0–59 балів (не зараховано) Завдання виконано частково або не відповідає темі. Дидактичний матеріал не має чіткої мети або не придатний для використання в діагностичній роботі. Відсутній опис процедури обстеження, критерії оцінювання результатів або пропозиції щодо подальшої корекційно-розвиткової роботи. Робота має фрагментарний або формальний характер.

5. Практичне завдання 5 (після опрацювання модуля 2 теми 2.2)

Критерії оцінювання виконання завдання

№	Критерій оцінювання	Параметри оцінки	Макс. бали
1	Визначення освітніх труднощів учнів	Труднощі визначені правильно та відповідають обраній категорії ООП	30
2	Визначення напрямів корекційної роботи	Напрями корекційної роботи логічні та відповідають потребам учнів	35
3	Добір вправ або методів	Запропоновані вправи відповідають категорії ООП	25
4	Структурованість роботи	Робота коротка, логічна, оформлена у вигляді таблиці або тез	10
РАЗОМ			100

Шкала характеристик виконання завдання

90–100 балів (відмінно) Правильно визначено освітні труднощі учнів, логічно підібрано напрями корекційної роботи та практичні вправи.

75–89 балів (добре) Завдання виконано правильно, але окремі відповіді подано узагальнено.

60–74 бали (задовільно) Аналіз поверховий, окремі напрями корекційної роботи або вправи визначено частково.

0–59 балів (незараховано) Завдання виконано частково або не відповідає темі.

6. Практичне завдання 6 (після опрацювання модуля 2 теми 2.3)

Критерії оцінювання виконання завдання

№	Критерій оцінювання	Параметри оцінки	Макс. бали
1	Якість «Цифрового портрета учня» (Canva)	Відповідність обраної категорії ООП; чіткість визначення сильних сторін та бар'єрів; обґрунтованість двох пріоритетних напрямів корекції; естетика та читабельність інфографіки	20
2	Методичне наповнення кейса (3 вектори)	Доцільність обраної техніки заземлення; якість інтерактивного матеріалу (Genially/LearningApps) з дотриманням Універсального дизайну; релевантність асистивного цифрового помічника потребам дитини.	25
3	Проектування дистанційного заняття (Сценарій)	Логіка побудови фрагмента (10-15 хв); інтерактивність вітання; відповідність гри у Wordwall/Bamboozle корекційній меті; коректність використання ШІ для створення етичного та мотивувального фідбеку.	30
4	Системність моніторингу (Матриця ефективності)	Обґрунтованість виду моніторингу; конкретність та вимірюваність (SMART-критерії) 3-х показників успіху; технічна готовність інструменту (Google Форма або таблиця).	15
5	Цифрова компетентність та цілісність	Вміння інтегрувати різні платформи в єдину Roadmap; відсутність технічних помилок у посиланнях; загальна логіка та взаємозв'язок усіх частин завдання.	10
РАЗОМ			100

Шкала характеристик виконання завдання

90–100 балів (відмінно) Слухач/слухачка демонструє високий рівень компетентності. Усі компоненти завдання виконані в повному обсязі. Цифрові інструменти підібрані з глибоким розумінням нозології (типу труднощів). Продемонстровано творчий підхід до використання ШІ та сервісів візуалізації. Дотримано всіх принципів універсального дизайну та травмотивного підходу.

75–89 балів (добре). Завдання виконано, але присутні незначні неточності (наприклад, критерії успіху в моніторингу недостатньо конкретизовані). Використані цифрові інструменти є стандартними, але доцільними. Дотримано логіки корекційного процесу.

60–74 бали (задовільно). Виконано більшу частину завдання (мінімум 3 блоки). Спостерігається слабкий зв'язок між «Портретом учня» та підібраними вправами. Є технічні зауваження до оформлення (порушення принципів універсального дизайну: дрібний шрифт, забагато стимулів).

0- 59 балів (не зараховано). Завдання виконано фрагментарно. Інструменти не відповідають особливим освітнім потребам обраної дитини. Відсутні робочі посилання на інтерактивні вправи.

Підсумкове оцінювання: проводиться у формі підсумкового тестування. Тест складається з 10-ти питань.

Система балів: максимальна кількість балів – 100, прохідний бал – 75.

Підсумковий бал виводиться шляхом розрахунку середнього арифметичного значення за сім видів робіт: шість практичних завдань та підсумкове тестування.

Формула виведення підсумкового балу:
 Загальний бал = $\frac{ПЗ_1+ПЗ_2+ПЗ_3+ПЗ_4+ПЗ_5+ПЗ_6+T}{8}$

Де:

- ПЗ₁* – оцінка за практичне завдання №1 (від 0 до 100);
- ПЗ₂* – оцінка за практичне завдання №2 (від 0 до 100);
- ПЗ₃* – оцінка за практичне завдання №3 (від 0 до 100);
- ПЗ₄* – оцінка за практичне завдання №4 (від 0 до 100);
- ПЗ₅* – оцінка за практичне завдання №5 (від 0 до 100);
- ПЗ₆* – оцінка за практичне завдання №6 (від 0 до 100);
- T* – оцінка за підсумковий тест (від 0 до 100).

Підсумкова шкала: **90–100** – відмінно;
75–89 – добре;
60–74 – задовільно;
0–59 – незадовільно (не зараховано).

Для отримання сертифікату про підвищення кваліфікації загальний середній бал має бути не нижче **60**.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат відповідно до встановленого зразка обсягом 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Вартість: 866 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст Програми складається з 2-х модулів та 6-и взаємопов'язаних тем. Після опрацювання кожного модуля передбачено виконання практичної роботи. Самостійна робота передбачає відповіді на питання самоконтролю.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 10-ти питань.

Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 100 балів. Прохідний бал – 60 < балів. Учасники, які успішно пройшли навчання, виконали практичні завдання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, із них: 7 год. – лекційні заняття, 14 год. – практична робота, 7 год. – самостійна робота, 2 год. – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього

МОДУЛЬ 1. Нормативно-правове та методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП в умовах реформування загальної середньої освіти

Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП	1	2	-	-	3
Тема 1.2. Сучасне програмно-методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП	-	2	1	-	3
Тема 1.3. Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів освіти	2	2	-	-	4
Разом за модулем	3	6	1	-	10

МОДУЛЬ 2. Організація корекційно-розвиткової роботи зі здобувачами освіти з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)

Тема 2.1. Діагностика особливостей розвитку учнів з ООП та планування корекційно-розвиткової роботи	2	3	2	-	7
Тема 2.2. Особливості корекційно-розвиткової роботи з урахуванням окремих категорій (типів) особливих освітніх потреб здобувачів освіти	-	2	2	-	4
Тема 2.3. Сучасні методики й технології реалізації корекційно-розвиткової роботи з урахуванням особливих освітніх потреб учнів	2	3	2	-	7
Разом за модулем	4	8	6	-	18
Підсумкові заходи	-	-	-	2	2
Усього	7	14	7	2	30

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

3.

МОДУЛЬ 1. Нормативно-правове та методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП в умовах реформування загальної середньої освіти

Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП

Поняття «корекційно-розвиткова робота». Основні чинники формування потреби здобувачів освіти в корекційно-розвиткових заняттях. Основні напрями корекційно-розвиткової роботи. Мета та завдання корекційно-розвиткової роботи в другому циклі базової середньої освіти. Нормативно-правові документи, що регулюють питання організації корекційно-розвиткової роботи в закладах загальної середньої освіти: закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державний стандарт базової середньої освіти, Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр, Порядок утворення та умови функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти, Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, листи МОН. Компетентності педагогічних працівників, які здійснюють корекційно-розвиткову роботу відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

Тема 1.2. Сучасне програмно-методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП

Поняття «програма корекційно-розвиткової роботи». Огляд чинних програм корекційно-розвиткової роботи для здобувачів з ООП другого циклу базової середньої освіти. Принципи побудови, структура та зміст корекційно-розвиткової програми.

Сучасне методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи залежно від категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) учнів.

Тема 1.3. Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів освіти

Поняття «особливі освітні потреби». Загальна характеристика категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів), зокрема: інтелектуальних, функціональних, фізичних, навчальних, соціоадаптаційних / соціокультурних.

Специфіка проявів освітніх труднощів в учнів з ООП (другий цикл базової середньої освіти).

Рівні підтримки учнів з ООП в освітньому процесі.

МОДУЛЬ 2. Організація корекційно-розвиткової роботи зі здобувачами освіти з урахуванням категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів)

Тема 2.1. Діагностика розвитку учнів з ООП та планування корекційно-розвиткової роботи

Особливості психофізичного розвитку учнів з ООП відповідно до типу порушень: фізичні, психічні, інтелектуальні, сенсорні, розлади поведінки тощо; складні порушення. Мотивація, саморегуляція, відповідальність за навчання.

Виявлення освітніх труднощів шляхом проведення психолого-педагогічної і логопедичної діагностики. Використання результатів обстеження, висновків і рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру для розроблення індивідуальної програми розвитку, планування корекційно-розвиткової роботи, здійснення адаптації освітнього середовища, адаптацій та/або модифікацій змісту освітніх компонентів освітньої програми / навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Вплив особливих освітніх потреб (труднощів) на навчальну діяльність, особистісний розвиток, соціалізацію та освітню траєкторію учнів. Особливі освітні потреби (труднощі) як базовий орієнтир у плануванні корекційно-розвиткової підтримки, формування індивідуальної програми розвитку та організації ефективної міждисциплінарної взаємодії.

Тема 2.2. Особливості корекційно-розвиткової роботи з урахуванням окремих категорій (типів) особливих освітніх потреб здобувачів освіти

Зміст і напрями корекційно-розвиткової роботи з учнями відповідно до типів порушень: фізичні, психічні, інтелектуальні, сенсорні, розлади поведінки тощо; складні порушення. Види (індивідуальні, групові) та типи корекційно-розвиткових занять, їх тривалість. Умови організації та проведення корекційно-розвиткових занять (у спеціалізованому приміщенні, медіатеці, сенсорній кімнаті тощо). Специфіка проведення та кількість занять відповідно до рівнів підтримки здобувачів освіти з ООП. Структура та обсяг корекційно-розвиткових занять. Облік проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг).

Урахування компенсаторних можливостей організму дитини в процесі корекційно-розвиткової роботи. Адаптації та/або модифікації змісту освітніх компонентів освітньої програми / навчальних предметів (інтегрованих курсів) відповідно до категорії (типу) ООП. Приклади корекційно-розвиткових стратегій у базовій середній школі.

Тема 2.3. Сучасні методик й технології корекційно-розвиткової роботи з урахуванням особливих освітніх потреб учнів

Огляд сучасних методик і технологій корекційно-розвиткової роботи. Використання універсального дизайну в корекційно-розвитковій роботі. Арттерапевтичні, комунікативні, інформаційно-комунікаційні, музично-ритмічні та соціально-адаптивні технології для розвитку пізнавальної діяльності, мовлення, моторики, уваги й емоційної сфери учнів. Альтернативна та додаткова комунікація, асистивні та цифрові технології. Адаптації освітнього середовища й навчальних матеріалів з урахуванням функціональних можливостей дитини. Застосування травмоцутливого підходу, спрямованого на підтримку психоемоційного стану учнів і організацію безпечного освітнього простору. Використання здоров'язбережувальних практик у процесі корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП: фізкультхвилинки, дихальні та релаксаційні вправи, елементи фізичної активності. Створення безпечного, здорового, інклюзивного та/або спеціального освітнього середовища.

Особливості організації корекційно-розвиткової роботи в разі здобуття освіти учнем за індивідуальною формою. Організація корекційно-розвиткової роботи в дистанційному та змішаному форматах навчання. Технічне забезпечення дистанційного формату: використання платформ для відеоконференцій (Zoom, Google Meet), освітніх ресурсів, систем керування навчанням (Moodle, Google Classroom), цифрових тренажерів та інструментів з урахуванням особливих освітніх потреб учнів (Canva (дизайн, презентації), LearningApps та Wordwall (ігри, вправи, вікторини), Edpuzzle (відео), Classtime (тести) та ІІІ-інструменти (MagicSchool.ai, Eduaide.ai, Curipod), Genially (ігри, презентації), Vaamboozle (організація інтерактивних вікторин і змагань), Kahoot (ігрові тести), Jigsawplanet (пазли), Padlet (віртуальна дошка для спільної роботи) та ін.). Інтерактивність занять, ефективна комунікація та залученість учнів як основні принципи організації корекційно-розвиткової роботи в дистанційному форматі.

Підтримка соціалізації та професійного самовизначення учнів у процесі корекційно-розвиткової роботи.

Моніторинг ефективності корекційно-розвиткової роботи: *види* (за етапами (вхідний, вихідний, підсумковий); за частотою процедур (періодичний, систематичний); за організаційними формами (індивідуальний, фронтальний, груповий) тощо); *функції* (аналітична, діагностична, коригувальна, інформаційна); *завдання* (забезпечення зворотної інформації; виявлення причин і чинників невідповідності програми корекційно-розвиткової роботи фактичним результатам); *алгоритм та умови проведення*.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Практичне завдання №1(після опрацювання модуля 1 тема 1.1).

Тема. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП.

Мета: визначити, як здійснювати моніторинг і оцінювання корекційно-розвиткової роботи з учнем з ООП відповідно до нормативно-правових документів; сформулювати уміння розмежовувати оцінювання навчальних досягнень та динаміки подолання мовленнєвих порушень; ознайомитися з процедурою ведення та перегляду Індивідуальної програми розвитку (ІПР).

Завдання: проаналізувати нормативну базу.

Кейс: Ви здійснюєте корекційно-розвиткові заняття з учнем 7 класу, який має мовленнєві порушення. Наприкінці семестру необхідно заповнити розділ «Моніторинг стану розвитку учня» в Індивідуальній програмі розвитку (ІПР). Учитель української літератури зазначає, що учень продовжує допускати значну кількість помилок у письмових роботах, незважаючи на систематичну корекційну роботу за напрямом «Дискурс та орфографія», яка триває протягом трьох місяців. Запитання для аналізу:

- Як, відповідно до Порядку організації інклюзивного навчання, має здійснюватися оцінювання результативності корекційно-розвиткової роботи?

- Чи доцільно орієнтуватися на навчальні оцінки учня з мови як основний показник ефективності роботи фахівця?
- На яких показниках має фокусуватися моніторинг (зокрема щодо динаміки мовленнєвого розвитку)?
- Який нормативно-правовий документ регламентує процедуру та періодичність перегляду ІПР?

Форма виконання: документ MS Word або PDF (обсяг 0,5-1 сторінка).

2. Практичне завдання 1.2 (після опрацювання модуля 1.2)

Тема. Сучасні корекційно-розвиткові програми для учнів з ООП у другому циклі базової середньої освіти.

Мета: формування у педагогів уміння аналізувати сучасні корекційно-розвиткові програми та визначати ефективні методи корекційної роботи відповідно до категорій особливих освітніх потреб учнів.

Завдання:

- Проаналізуйте одну з категорій особливих освітніх потреб учнів (наприклад: розлади аутистичного спектра, порушення мовлення, інтелектуальні порушення, затримка психічного розвитку, порушення опорно-рухового апарату тощо).

- Охарактеризуйте:

- основні освітні труднощі учнів цієї категорії;
- можливі напрями корекційно-розвиткової роботи;
- приклади корекційних методів або програм;
- практичні рекомендації для організації корекційної підтримки.

Результати подайте у формі короткої таблиці або тез.

Категорія ООП	Основні труднощі учнів	Напрями корекційної роботи	Метод и / програми	Практичні рекомендації для педагога

Формат виконання: документ MS Word або PDF (обсяг 0,5 сторінки).

3. Практичне завдання №3 (після опрацювання модуля 1 тема 1.3).

Тема. Вправа «Доповни речення»

Мета: сформувати вміння визначати тип освітніх труднощів учня, обирати рівень підтримки та застосовувати адаптації навчальної програми відповідно до нормативно-правових документів.

Завдання. Проаналізувати ситуацію учня з труднощами читання та письма, визначити категорію освітніх труднощів відповідно до Постанови КМУ №957, обрати рівень підтримки, визначити доцільні адаптації навчальної програми та обґрунтувати свій вибір на основі нормативно-правових документів і педагогічної практики.

Ситуація: «Учень 7-го класу має труднощі читання та письма, пов'язані з дислексією та дисграфією. Він інтелектуально збережений, активний на уроках історії та географії (де може відповідати усно), але має значні

труднощі на уроках мови та літератури: читає повільно, перекручує закінчення, а в диктантах допускає по 20–30 помилок, які не пов'язані зі знанням правил (пропуски букв, злиття слів)».

Запитання для аналізу:

1. До якої категорії (типу) освітніх труднощів можна віднести цього учня?

2. Який **рівень підтримки** (від 1 до 5) зазвичай рекомендується дитині, якщо їй потрібні лише адаптації (збільшений шрифт, аудіопідручники, додатковий час) та заняття з логопедом згідно з **Постановою КМУ №957**?

3. Чи має право **Команда супроводу** модифікувати (спрощувати) зміст навчальної програми, чи вони повинні обмежитися лише **адаптацією способу подачі матеріалу**?

Форма виконання: документ MS Word або PDF (обсяг 1 сторінка).

4. Практичне завдання №4 (після опрацювання модуля 2 тема 2.1).

Тема. Діагностика особливостей розвитку учнів з ООП.

Мета: закріпити вміння добирати та створювати дидактичні матеріали для обстеження розвитку учнів з особливими освітніми потребами та планувати подальшу корекційно-розвиткову роботу.

Завдання. Запропонуйте дидактичний матеріал для обстеження розвитку учня з ООП (мовленнєвого, пізнавального розвитку) та коротко опишіть порядок його використання.

У роботі необхідно:

1. Визначити мету обстеження (наприклад: перевірка фонематичного слуху, словникового запасу, зв'язного мовлення, дрібної моторики, уваги, пам'яті тощо).

2. Описати категорію учнів, для яких призначений матеріал.

3. Підготувати дидактичний матеріал для обстеження, наприклад:

- картки із зображеннями для визначення звуків;
- завдання на встановлення відповідності;
- серію сюжетних картинок для розвитку зв'язного мовлення;
- вправи на класифікацію предметів;
- картки для перевірки розуміння інструкцій.

4. Описати порядок проведення обстеження:

- інструкцію для учня;
- послідовність виконання завдань;
- орієнтовні показники оцінювання результатів.

5. Запропонувати 2–3 напрями корекційно-розвиткової роботи, які можна планувати на основі отриманих результатів обстеження.

Формат виконання: документ MS Word або PDF (обсяг 1-2 сторінки (текст + приклад дидактичного матеріалу (посилання))).

5. Практичне завдання №5 (після опрацювання модуля 2 тема 2.2).

Тема. Особливості організації корекційно-розвиткових занять з урахуванням категорій особливих освітніх потреб учнів.

Мета: формування у педагогів уміння визначати особливості організації корекційно-розвиткових занять для учнів з різними категоріями особливих освітніх потреб.

Завдання:

- оберіть **одну категорію особливих освітніх потреб** (наприклад: порушення мовлення, інтелектуальні порушення, розлади аутистичного спектра, порушення опорно-рухового апарату, сенсорні порушення).

- коротко опишіть:

- основні труднощі навчання таких учнів;
- можливі напрями корекційно-розвиткової роботи;
- приклади 2–3 вправ або методів корекційної роботи.

Результати подайте у **формі короткої таблиці або тез.**

Категорія ООП	Основні труднощі учнів	Напрями корекційної роботи	Приклад и вправ

Формат виконання: документ MS Word або PDF (обсяг 0,5 сторінки).

6. Практичне завдання №6 (після опрацювання модуля 2 тема 2.3).

Тема. Методичний кейс: інструменти підтримки учнів з різними категоріями труднощів

Мета: вдосконалення професійних компетентностей вчителів-дефектологів щодо проектування інклюзивного освітнього середовища, вибору та адаптації сучасних методик, опанування алгоритмів моніторингу корекційно-розвиткової роботи для учнів з різними типами ООП.

Завдання. Створити інтерактивний навігатор (Roadmap) корекційної роботи для учня з ООП певного профілю труднощів (на вибір: когнітивні, мовленнєві, сенсорні, функціонально-фізичні або соціоадаптивні).

1. Скласти «Цифровий портрет учня», використовуючи **Canva** для створення інфографіки «Профіль можливостей». Визначити категорію труднощів та сильні сторони дитини. Вказати 2 пріоритетні напрями корекції (наприклад: розвиток фонематичного слуху + саморегуляція).

2. Наповнити кейс інструментами за трьома векторами:

- Опишіть 1 техніку заземлення або дихальну вправу, яку ви інтегруєте в онлайн-заняття

- Створіть посилання на інтерактивний матеріал у **Genially** або **LearningApps**, де враховано універсальний дизайн (великий шрифт, аудіосупровід, відсутність зайвих стимулів).

- Оберіть 1 цифровий помічник (наприклад, розширення для озвучення тексту або онлайн-клавіатуру з символами AAC).

3. Розробити сценарій одного фрагмента дистанційного заняття (10-15 хв).

- Візуальне привітання (дошка **Padlet** або **Jigsawplanet**).

- Корекційна гра у **Wordwall** або **Vaamboozle**.

- Використання ШІ (**MagicSchool.ai**) для генерації персоналізованого позитивного відгуку (фідбеку) для учня.

4. Створити матрицю ефективності.

- Оберіть вид моніторингу (наприклад, систематичний індивідуальний).

- Розробіть 3 критерії успіху (наприклад: «Збільшення тривалості концентрації уваги на 5 хвилин»).

- **Інструмент:** Google Форма або таблиця для фіксації динаміки.

Формат виконання: документ MS Word або PDF (обсяг 1 сторінка).

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

Модуль 1. Нормативно-правове та методичне забезпечення корекційно-розвиткової роботи з учнями з ООП в умовах реформування загальної середньої освіти.

1. Які нормативно-правові документи регулюють організацію корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти?

2. Які основні категорії (типи) особливих освітніх потреб здобувачів освіти та як вони проявляються у навчальній діяльності учнів другого циклу базової середньої освіти?

3. Як визначається кількість корекційно-розвиткових занять відповідно до рівнів підтримки учнів з ООП?

4. Як здійснюється облік проведення корекційно-розвиткових занять у закладі освіти?

5. Що означає врахування компенсаторних можливостей організму дитини у корекційній роботі?

6. Які особливості психофізичного розвитку характерні для учнів з різними типами порушень (мовленнєвими, інтелектуальними, сенсорними, поведінковими тощо)?

7. Як визначається кількість корекційно-розвиткових занять відповідно до рівнів підтримки учнів з ООП?

Модуль 2. Організація корекційно-розвиткової роботи зі здобувачами освіти з урахуванням категорії(типу) особливих освітніх потреб(труднощів)

1. У чому полягає принципова різниця між застосуванням принципів Універсального дизайну під час створення цифрового контенту (наприклад, у Canva) та індивідуальною адаптацією навчальних матеріалів для конкретного учня?

2. Які цифрові інструменти або прийоми (наприклад, функція «вимкненої камери», візуальні таймери, задалегідь записані відеоінструкції) допомагають підтримувати безпечний психоемоційний стан учня під час дистанційного заняття?

3. Яким чином інтеграція асистивних технологій (мовленнєві синтезатори, цифрові комунікативні дошки) впливає на рівень соціалізації учня з тяжкими порушеннями мовлення в умовах інклюзивного класу?

4. Які переваги та потенційні ризики існують при використанні ШІ-інструментів (MagicSchool, Eduaide) для автоматичного генерування планів корекційних занять та адаптованих текстів для учнів із різними категоріями труднощів?

5. Чому вхідний та вихідний моніторинг у дистанційному форматі потребує використання різних організаційних форм (індивідуальних Google-форм, відеоспостереження, інтерактивних тестів Classtime)? Опишіть аналітичну функцію такого моніторингу.

6. Яку роль відіграють висновки та рекомендації інклюзивно-ресурсного центру під час планування освітнього процесу та корекційно-розвиткової роботи?

7. Як результати діагностики можуть використовуватися під час розроблення індивідуальної програми розвитку (ІПР) учня?

8. Які адаптації та модифікації освітнього середовища і навчального матеріалу можуть застосовуватися для підтримки учнів з ООП?

9. Як особливі освітні потреби учнів впливають на їхню навчальну діяльність, соціалізацію та індивідуальну освітню траєкторію?

10. Які основні напрями корекційно-розвиткової роботи можуть плануватися за результатами проведеної діагностики?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 09.01.2026).

2. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр : постанова КМУ від 12.07.2017 № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.01.2026).

3. Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти : наказ МОН від 23.04.2018 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18#Text> (дата звернення: 08.01.2026).

4. Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр : постанова КМУ від 06.03.2019 № 221. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 07.01.2026).

5. Про затвердження Порядку утворення та умов функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти : наказ МОН від

22.08.2024 № 1182. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-24#Text> (дата звернення: 09.01.2026).

6. Про внесення змін до Державного стандарту базової середньої освіти : постанова КМУ від 30.08.2022 № 972. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/972-2022-%D0%BF/conv#n2> (дата звернення: 06.01.2026).

7. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.01.2026).

8. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : постанова КМУ від 15.09.2021 № 957. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF?find=1&text=%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE-#w1_1 (дата звернення: 07.01.2026).

9. Про затвердження типової освітньої програми для 5–10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами : наказ МОН від 07.12.2021 № 1317. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-10-11-klasiv-specialnih-zakladiv-serednoyi-osviti-dlya-osib-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami> (дата звернення: 07.01.2026).

10. Про внесення змін до Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : наказ МОН від 29.05.2025 № 787. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-prymirnoho-polozhennia-pro-komandu-psykholohopedahohichnoho-suprovodu-dytyny-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy-v-zakladi-zahalnoi-serednoi-ta-doshkilnoi-osvity> (дата звернення: 06.01.2026).

Основна література

1. Бобренко І. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку «Лікувальна фізична культура». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733127> (дата звернення: 06.01.2026).

2. Гаман Л. М., Чеботарьова О. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку (розвиток художньо-естетичної діяльності)». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/korekciini_programy/korekciya-rozvitku-rozvitok-xudozhno-estetichnoyi-diyalnosti-5-10-dczp.doc (дата звернення: 06.01.2026).

3. Єгорова Г. А. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку (корекція емоційно-вольової сфери)». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733326> (дата звернення: 06.01.2026).

4. Крисяк Р. Б., Чеботарьова О. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку (арт-корекція засобами нетрадиційних видів занять)». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733322> (дата звернення: 06.01.2026).

5. Про організацію освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році : лист МОН від 26.08.2025 № 1/17666-25. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/osvita-2/inklyuzivne-navchannya/dlya-fakhivtsiv/metodichni-rekomendatsii-2/list-mon-26082025-117666-25-rekomendaciyi.pdf> (дата звернення: 07.01.2026).

6. Про методичні рекомендації щодо запровадження безбар'єрності освітніх послуг у закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти : лист МОН від 04.09.2024 № 6/688-24. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66d/850/0f5/66d8500f5d232894940546.pdf> (дата звернення: 07.01.2026).

7. Редько Л. О. Безкоровайна Л. А.. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку «Ритміка». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733312> (дата звернення: 06.01.2026).

8. Хайдарова О. С., Блеч Г. О. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–9 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня «Розвиток мовлення». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733315> (дата звернення: 06.01.2026).

9. Чеботарьова О. В., Остапенко Л. І., Тарновська Л. І. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку «Соціально-побутове орієнтування». Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733317> (дата звернення: 08.01.2026).

10. Чеботарьова О. В., Іоганова Н. А., Топчій Н. Г. Програма з корекційно-розвиткової роботи для 5–10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату «Корекція розвитку» (базова). Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи

Ярмаченка НАПН України. 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733318> (дата звернення: 08.01.2026).

Додаткова література

1. Каталог надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам ІМЗО. Корекційна та інклюзивна освіта. URL: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1bP1Pjn5-k45RU8ikgeS1kw3ZqDxx9G-Q/edit?gid=293029799#gid=293029799> (дата звернення: 08.01.2026).

2. Каталог надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам УІРО. Спеціальна освіта. URL: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1XmQxwOEtAd4wRelsMsS5Pq_iu6ZIZpx_E0arD_krpA/edit?gid=1007142580#gid=1007142580 (дата звернення: 08.01.2026).

3. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку / навчально-методичний посібник / Чеботарьова О. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Мякушко О. І., Сухіна І. В., Трикоз С. В. За наук. ред. О. В. Чеботарьової, О. І. Мякушко. К. : ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725704/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D0%A0%D0%A2-2020.pdf> (дата звернення: 09.01.2026).

4. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі / авт. кол. : Прохоренко Л. І., Ярмола Н. А., Набоченко О. О. [та ін.]. Інститут спеціальної педагогіки і психології ім. М. Ярмаченка НАПН України. Київ, 2021. 200 с. URL: https://ispukr.org.ua/?page_id=8429#.YvOzGnZBzIV (дата звернення: 06.01.2026).